

A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
v é g z é s e

Az ügy száma: Gfv.VII.30256/2020/9.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke
Dr. Tibold Ágnes előadó bíró
Dr. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Csitos Eszter ügyvéd (6000 Kecskemét, Kisfaludy u. 8.)

Az alperes: BUDAPEST Hitel- és Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság
(Budapest, XIII. Váci út 193.)

Az alperes képviselője:

A per tárgya: szerződés érvénytelenségének megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla, 6.Pf.20.839/2019/8-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

a Fővárosi Törvényszék, 20.G.42.054/2018/13-2. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet az elsőfokú ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett rendelkezésére kiterjedően hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot az érvénytelenség jogkövetkezményének levonása tekintetében új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A peres felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét 114.300-114.300 (száztizennégyezer- háromszáz - száztizennégyezer- háromszáz) forintban állapítja meg. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összege 582.500 (ötszáznyolcvankétezer-ötszáz) forint.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes a kölcsönigényléséhez kapcsolódóan 2008. március 25-én „Nyilatkozat deviza alapú hitelekhez” elnevezésű okiratot (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat) írt alá, amelyet az alperes bocsátott a rendelkezésére. A nyilatkozat aláírásával a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönt forintban kell igényelni, folyósítása is forintban történik, de azt az alperes svájci frankban tartja nyilván, és a felperes svájci frankban köteles visszafizetni. A nyilatkozat tartalmazza, hogy a törlesztőrészletek forintban történő megfizetése esetén

Gfv. VII.30256/2020/9.

felmerülő árfolyamkockázatot a felperes viseli. Rögzíti, hogy az adott deviza árfolyama időről időre változhat, nem lehet pontosan tudni előre, hogy az egyes, devizában azonos összegű törlesztőrészletek megfizetéséhez mennyi forint összeget kell majd a felperesnek a bankszámláján biztosítania a törlesztőrészletek teljesítéséhez. Rögzíti azt is, hogy a devizaátváltásból eredő esetleges árfolyamkockázatot – ami a forintban számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést és csökkenést egyaránt – teljes egészében a felperes viseli. A felperes a nyilatkozatban kijelentette, hogy az árfolyamkockázatból eredően nem érvényesít igényt az alperessel szemben.

- [2] A felperes mint adós 2008. április 30-án lakásvásárlási célú, svájci frank alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel mint hitelezővel. A szerződés IV.2. pontjának utolsó mondata értelmében az adós köteles viselni a törlesztőrészletek megfizetéséhez szükséges devizaváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot, a XI.4. pont szerint pedig a felperes kijelentette, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat megértette, és viseli azokat. Kijelentette továbbá, hogy nem érvényesít az alperessel szemben az árfolyamkockázatból eredő igényt, a kölcsön folyósítását mindezek ismeretében igényli. A felperes a kölcsönszerződés aláírásának napján közjegyzői okiratba foglalt tartózáselismerő nyilatkozatot tett.
- [3] Az alperes 2015. március 30-án kelt levelében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alapján az elszámolást elkészítette, az felülvizsgálatnak minősül. Abban a fogyasztói kölcsönszerződésből eredő, nem esedékes tőketartozást 9.544.754 forintban állapította meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] Felperes módosított keresetében – többek között – a kölcsönszerződés jogszabályba ütköző semmisségének megállapítását kérte a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján arra hivatkozással, hogy az nem tartalmazza a havi törlesztőrészletek összegét, és a törlesztőrészletek összege a szerződés rendelkezései alapján sem számítható ki. A szerződés érvénytelenségét azon az alapon is állította, hogy az alperes nem tájékoztatta őt megfelelően a jogszabályokban és az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) ítéleteiben támasztott követelményeket kielégítő módon az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelenek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltételei. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását, másodlagosan a szerződés határozathozatalig történő hatályossá nyilvánítását kérte akként, hogy a még fennálló tartozása 2017. augusztus 21-én 3.718.647 forint.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra az estre, ha a kölcsönszerződés érvénytelennek bizonyulna, a szerződés érvényessé nyilvánítását indítványozta akként, hogy a havonkénti törlesztőrészletek összege 258,44 svájci frank. Álláspontja szerint a jogszabályokban és az EUB ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek mindenben megfelelő tájékoztatást adott a felperesnek az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért nem minősülhetnek tisztességtelennek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító szerződési feltételek.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította a kölcsönszerződés érvénytelenségét, és azt

Gfv. VII.30256/2020/9.

érvényessé nyilvánította akként, hogy a havi törlesztőrészlet összege 258,44 CHF.

- [7] Tényként állapította meg, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazza a havonként fizetendő törlesztőrészletek összegét, ezért a kölcsönszerződés az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján – figyelemmel a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. Polgári jogegységi határozatban foglaltakra is – semmis. Az érvénytelenség okát a törlesztőrészletek összegének megállapításával kiküszöbölhetőnek találta, elfogadva az alperes törlesztőrészletek összegére vonatkozó számítását. A kölcsönszerződést az rPtk. 237. § (2) bekezdése alapján érvényessé nyilvánította.
- [8] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az alperes közérthetően és világosan, a jogszabályokban, a Kúria vonatkozó jogegységi határozataiban és az EUB ítéleteiben megfogalmazott követelményeknek megfelelően tájékoztatta a felperest az árfolyamváltozás kockázatáról, ezért nem tisztességtelenek a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát a felperesre hárító feltételei. Rámutatott, hogy a felperesnek adott tájékoztatás kiterjedt az árfolyamváltozás kockázatának felmerülésére, arra, hogy a kockázatot teljes egészében a felperesnek kell viselnie, továbbá arra, hogy az árfolyamváltozás következtében növekedhetnek a törlesztőrészletek.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.
- [10] Kiemelte, kölcsönszerződés esetén nincs lehetőség a szerződéskötés előtt fennállott helyzet visszaállítására, érvénytelensége esetén jogkövetkezményként nem alkalmazható az eredeti állapot helyreállítása. A DH2. tv. 37. §-a ezért zárta ki azt az alkalmazható jogkövetkezmények közül. Rámutatott továbbá, hogy a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményei vonatkozásában nincs kötve a kereseti kérelemhez.
- [11] Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás kapcsán rámutatott, a kölcsönszerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye – hatályossá vagy érvényessé nyilvánítás alkalmazása – attól függ, hogy megalapozott-e a felperesnek az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító döntés elleni (az elsőfokú ítélet indokolása elleni) fellebbezése.
- [12] Úgy ítélte meg, a felperes az általa 2008. március 25-én aláírt nyilatkozatból tudomást szerezhetett az árfolyamváltozás kockázatának fennállásáról, megismerhette annak lényegét, és a nyilatkozatba foglalt tájékoztatás alapján nem gondolhatta alappal, hogy az árfolyamváltozás kockázata nem valós, vagy e kockázat őt csak korlátozott mértékben terheli. A nyilatkozat alapján felismerhette azt is, hogy a kockázat folytán növekedhet – mégpedig korlátlanul – a törlesztőrészletek forintban kifejezett összege, azt ugyanis a felperes nem bizonyította, hogy szóban a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmától eltérő tájékoztatást kapott. A felperesnek ettől számítva a szerződéskötésig megfelelő idő állt a rendelkezésére annak megfontolására és mérlegelésére, hogy vállalhatók-e a számára a kölcsönszerződés megkötésével járó kötelezettségek és az azok mértékét befolyásoló kockázat. A C-186/16. és a C-51/17. számú ítéletekben megfogalmazott világos és érthető megfogalmazás követelményének a kockázatfeltáró nyilatkozat megfelel. A gazdasági folyamatok elemzésére is kiterjedő tájékoztatás nem volt elvárt az alperestől.
- [13] Az ítélőtábla megállapította ezért, hogy kölcsönszerződés kizárólag azért érvénytelen, mert nem tartalmazza a havi törlesztőrészletek összegét és kiszámításának módját, és kizárólag az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja szerinti érvénytelenségi okhoz képest vizsgálta az érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazását. Rögzítette, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelv (a továbbiakban: Fogyasztói irányelv) és az EUB e tárgyban hozott ítéletei csak azt tiltják meg a tagállami bíróságoknak, hogy kiküszöböljék a tisztességtelen szerződési feltétel tisztességtelen jellegét a feltétel tartalmának módosításával, ez a tilalom azonban nem terjed

Gfv. VII.30256/2020/9.

ki az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazására a tagállami jog alapján érvénytelen szerződések esetében. Ily módon a közösségi jog a perben nem korlátozta az rPtk. 237. § (2) bekezdés alkalmazásának lehetőségét.

- [14] Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a havi törlesztőrészletek összegszerű rögzítésének elmaradása a kölcsönszerződésnek olyan tartalmi hiányossága, amely pótolható, és így kiküszöbölhető a szerződés érvénytelenségének oka. A perbeli esetben kimutatható volt a konszenzus a felperes és az alperes között a havi törlesztőrészletek összege tekintetében. A felperesnek tudnia kellett arról, hogy az alperes havonta mekkora összegű törlesztőrészlettel terheli meg a számláját, és huzamos időn át nem jelentett be tiltakozást vagy kifogást a törlesztőrészlet címén levont összegekkel kapcsolatban, azaz ráutaló magatartásával elfogadta a törlesztőrészlet összegét.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság ítéletének felülvizsgálati kérelemmel érintett részében történő megváltoztatását kérte akként, hogy a Kúria mellőzze a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítását. Nyilvánítsa a szerződést az ítélethozatalig hatályossá annak megállapításával, hogy felperes alperes felé fennálló tartozása 3.718.647 forint. Másodlagos felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet indokolása ellen irányult abban a részében, amelyben nem találta alaposnak a felperes árfolyamkockázatról adott tájékoztatása tisztességtelenségére vonatkozó kereseti kérelmét.
- [16] Állította, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 209. § (1)-(6) bekezdéseibe, 209/A. § (1) bekezdésébe, 237. § (1) és (2) bekezdésébe és az rHpt. 213. § (1) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.
- [17] Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás körében a felperes előadta, a kockázatfeltáró nyilatkozat harmadik pontja rögzíti ténylegesen az árfolyamváltozással kapcsolatos tájékoztatást, ami azonban – lényegét tekintve – elbújtatásra került a törlesztőrészletek fizetésével kapcsolatos rendelkezések között. Maga a tájékoztatás arról szól, hogy az „esetleges árfolyamkockázatot – ami a forintban számolt törlesztés tekintetében okozhat növekedést, de csökkenést egyaránt – teljes mértékben az ügyfél viseli”. Egy átlagos fogyasztó számára ezen egyetlen mondat éppen azt jelenti, hogy mivel növekedhet és csökkenhet is, összességében ugyanaz marad a törlesztőrészlet összege. Felperes álláspontja szerint nem történt olyan valós tájékoztatás, amelyből a korlátlanág, de akár a jelentős törlesztőrészlet növekedés kikövetkeztethető lett volna. A tájékoztatás meg sem említi az árfolyamváltozás tőketartozásra gyakorolt hatását, továbbá nem kapcsolja az árfolyamváltozás mértékét a kamatváltozáshoz sem.
- [18] Az EUB C-51/17. és C-227/18. számú határozataiban adott iránymutatásra hivatkozással felperes előadta, a perbeli árfolyamkockázati tájékoztatót megvizsgálva arra a következtetésre lehet jutni, hogy az nem felel meg a világos és érthető megfogalmazás követelményének. Ennek oka, hogy a kölcsönszerződés még tájékoztató jelleggel sem tartalmazza a kölcsön törlesztőrészletét sem devizában, sem forintban, sem a törlesztőrészletek számítási mechanizmusát. Az alkalmazandó árfolyam meghatározásra kerül ugyan az üzletszabályzatban, de sem a kölcsönszerződés sem az üzletszabályzat nem tartalmaz olyan tájékoztatást, amely alapján a felperes értékelni tudta volna az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt, esetlegesen jelentős gazdasági következményeit.
- [19] Az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződési feltétel határozza meg a kölcsönszerződés elsődleges tárgyát, ezért a szerződés érvényben tartása álláspontja szerint jogilag nem lehetséges, és ellentétes a fogyasztó felperes érdekeivel.
- [20] Felperes álláspontja szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon nyilvánították érvényessé az rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján semmis szerződést. Az érvénytelen

Gfv. VII.30256/2020/9.

rendelkezés „pótlása, kiküszöbölése” körében a C-260/18. számú és C-154/15., C-307/15 és C-308/15. számú egyesített ügyben, illetve a C-260/18. számú ügyben született EUB döntésekre hivatkozott. Kifejtette, ha a bíróság a fogyasztóval szerződő fél felróható hibáját kiküszöböli, azzal segédkezik abban, hogy alperes felróható magatartása ellenére előnyt szerezzen a fogyasztó terhére. Felperes érvelése szerint a C-118/17. számú döntés értelmében a teljes érvénytelenség jogkövetkezménye a deviza alapú kölcsönszerződések esetében – hasonlóan bármely más szerződéstípushoz – nemcsak az érvényessé vagy hatályossá nyilvánítás lehet, hanem az eredeti állapot helyreállítása is.

- [21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Korábbi nyilatkozataiban írtakra utalással kiemelte, a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmazza, hogy az árfolyamkockázat a devizapárok aktuális piaci árfolyammozgásának eredménye, amely az árfolyam mozgásától függően eredményezhet törlesztő részlet csökkenést vagy növekedést.
- [22] A felperes a kapott tájékoztatás alapján a kockázatfeltáró nyilatkozatban kijelentette, hogy a tájékoztatást megértette és a deviza átváltásból eredő valamennyi árfolyamkockázatot vállalja. Ezt a nyilatkozatot a kölcsönszerződés XI.4. pontjában szintén megtette. A perbeli kockázatfeltáró nyilatkozat az EUB által meghatározott két feltételnek megfelel, mivel tartalmazza magát az árfolyamkockázat ismertetését, azaz azt, hogy a forint árfolyama a kölcsönszerződés devizaneméhez képest leértékelődhet, valamint azt, hogy ez az adós által fizetendő törlesztő részlet összegét megnöveli. A kockázatfeltáró nyilatkozat, valamint a kölcsönszerződés tartalmából felperes alappal nem gondolhatta úgy, hogy ennek a kockázatnak bármiféle felső határa volna vagy az őt csupán bizonyos mértékig terhelte volna.
- [23] Hivatkozott a Kúria Pfv.21.868/2018/10. számú és Pfv.I.20.185/2018/7. számú ítéleteire, amelyekben a Kúria a perbelivel azonos tájékoztatást tisztességesnek találta. Állította továbbá, hogy a Kúria a perbelivel lényegében megegyező tájékoztatások esetén más ügyekben is arra az álláspontra jutott, hogy a nyújtott tájékoztatás nem tisztességtelen.
- [24] A felperes 8. sorszámú beadványában az eljárás felfüggesztését kérte az EUB előtt C-609/19. számon folyó eljárás befejezéséig.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A Kúria megítélése szerint az eljárás felfüggesztésének feltételei nem állnak fenn. Az EUB az eddig hozott határozataiban a szükséges szempontrendszert már megadta a később kifejtettek szerint.
- [26] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége körében a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértőnek találta.
- [27] A Kúria rögzíti, az elsőfokú ítélet kölcsönszerződés (jogszabályba ütközés miatti) érvénytelenségét megállapító rendelkezése fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. A másodfokú eljárás és a felülvizsgálati eljárás tárgyát csak a tájékoztatás tisztességtelenségére alapított, az árfolyamkockázat viselését kizárólag a felperesre telepítő szerződési rendelkezés tisztességtelenségének kérdése, valamint az alkalmazott jogkövetkezmény képezte. Ez utóbbi tartalma és köre – ahogyan arra a jogerős ítélet is helytállóan rámutatott – attól függ, hogy a szerződés érvénytelennek minősül-e az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő szerződési kikötések tisztességtelensége következtében is. Az ítéletábra ezért helytállóan elsőként ezt vizsgálta, azonban a Kúria a levont jogi következtetésével az alábbiak szerint nem értett egyet.
- [28] Az alperes által nyújtott tájékoztatás megfelelőségét az általa a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a szerződésben írtak alapján kellett megítélni, mivel a perben nem nyert bizonyítást, hogy a

felperes attól eltérő, vagy azt kiegészítő tájékoztatást kapott volna szóban.

- [29] A fogyasztói irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapszik, hogy a fogyasztó a pénzügyi szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között az információs szintje tekintetében, ezért a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának, és következésképpen az átláthatóságnak a 4. cikk (2) bekezdésében írt követelményét kiterjesztő módon kell érteni (C-186/16. 44. pont). Mindezért magának a pénzügyi intézménynek a fogyasztó részére adott tájékoztatásából kell kitűnnie mindazon információnak, amely alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megalapozott döntéseket hozhat (C-186/16. 49. és 51. pontok). Az EUB több, a 2/2014. PJE határozatot követően hozott döntésében foglalkozott a fogyasztót terhelő árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelenségének megítélésével, részletesen kifejtve, mire kell kiterjednie a tájékoztatásnak ahhoz, hogy az az irányelv 4. cikke (2) bekezdésének helyes értelmezése szerint ne csak alaki és nyelvtani szempontból, hanem tartalmát is tekintve világosnak és érthetőnek minősüljön.
- [30] Az EUB a 135/77. számú, Bosch ügyben hozott ítéletében általános jelleggel úgy foglalt állást, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélete rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jogértelmezés körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Ebből is következik, hogy az EUB által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, azt nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.
- [31] Az EUB határozataiban írtak szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (C-186/16. 49. pont); azon mechanizmus konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyra oly módon, hogy a fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján értékelhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (C-186/16. 45. pont, C-26/13, 75. pont); arra, hogy a fogyasztó a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik (C-186/16. 50. pont). Az irányelvben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés is, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa (azaz nem szükséges, hogy a „korlátlan” vagy „nincs felső határa” kifejezéseket kifejezetten tartalmazza a kikötés), de csak abban az esetben, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is (C-227/18. számú végzés 40.). A jogerős ítéletben írtaknak megfelelően viszont sem az EUB, sem a Kúria jogegységi határozatai olyan elvárást nem fogalmaztak meg, miszerint a tájékoztatásnak konkrét adatokat, számítást, illetve az árfolyam várható alakulásának bemutatását is tartalmaznia kellene, feltéve, ha ennek hiányában is a tájékoztatásból az árfolyamkockázat mibenléte és annak gazdasági következményei világosan és egyértelműen felismerhetők.
- [32] A Kúria egyetértett a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal, miszerint a kockázatfeltáró nyilatkozat azon tartalma, amely szerint az árfolyamváltozás forintban (vagy egyéb devizában) számolt törlesztés tekintetében egyaránt okozhat növekedést, de csökkenést, és azt teljes egészében az ügyfél viseli, semmilyen formában nem utal az elvárt módon a tagállam

Gfv. VII.30256/2020/9.

fizetőeszköze súlyos leértékelődésének a futamidő alatt is bekövetkezhető valós lehetőségére és arra, hogy ennek következtében a felperes helyzete gazdaságilag nehezen viselhetővé is válhat. Az EUB C-227/18. számú végzése értelmében nem megfelelő az adott tájékoztatás, ha az csupán annyit tartalmaz, hogy az árfolyamváltozás a törlesztés tekintetében növekedést és csökkentést egyaránt okozhat. A felülvizsgálati ellenkérelemben írtakkal szemben a kölcsönszerződés „A kölcsön törlesztése” címet viselő IV. fejezetének 1-3. pontja az árfolyamkockázatra vonatkozó érdemi tájékoztatást nem tartalmaz. Annyit rögzít, hogy a törlesztőrészlet összege a kölcsön folyósításának napjától függően változik, illetve változhat, továbbá ha nincs kellő fedezet a törlesztőrészlet teljesítéséhez, ebben az esetben az aktuális törlesztő részlet és késedelmi kamat meghatározása a terhelés napján érvényes eladási árfolyamon történik, illetve deklarálja, hogy az árfolyamkockázatot az adós viseli.

- [33] A Kúria megítélése szerint a kockázatfeltáró nyilatkozatban és a kölcsönszerződés XI.4. pontjában megfogalmazott azon adósi nyilatkozatnak, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatokat megértette és viseli azokat, csak abban az esetben van perdöntő jelentősége, ha a kapott tájékoztatás bizonyított tartalma az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára az EUB ítéleteiben és a Kúria 2/2014. PJE és 6/2013. PJE határozataiban foglalt szempontok szerint világos és érthető volt.
- [34] A Kúria úgy ítélte, a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozatban nyújtott tájékoztatás alapján a felperes azt valóban számításba vehette, hogy a kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes a tájékoztatás tartalmából azt nem ismerhette fel, hogy pontosan mit jelent és milyen következményekkel jár az, hogy azt viselni tartozik. A Kúria ugyan egyetértett az eljáró bíróságok azon álláspontjával, hogy abból, miszerint a kölcsönszerződés nem rendelkezik a kockázatátvállalás korlátozásáról, valóban az következik, hogy az nem korlátozott, de nem következik, hogy a kockázatvállalás mibenléte a 2/2014. PJE határozat szóhasználata szerint a fogyasztó számára „egyértelműen felismerhető” volt. Ez okból a 2/2014. PJE határozat 1. pontjában írtakat a később meghozott EUB ítéleteiben meghatározott szempontokkal együtt értelmezve úgy ítélte meg, hogy az adott ügyben bizonyítottan nyújtott, az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.
- [35] A tájékoztatás időpontjának a tájékoztatás elégtelen tartalmára tekintettel nincs perdöntő jelentősége.
- [36] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében előadta, az alperesi kockázatfeltárás világos és érthető voltát a Kúria több esetben is vizsgálta, és az alperes perbeli tájékoztatását elégségesnek, ennek megfelelően tisztességesnek találta. A Kúria a hivatkozott ítéleteit vizsgálva megállapította, hogy az azok alapjául szolgáló ügyekben részben eltérő tényállás alapján, az alperes eltérő időpontokban kötött szerződéseik képezték az eljárás tárgyát, és nem volt beazonosítható az azonos megszövegezés, részben más pénzügyi szolgáltatók eltérő szerződéses kikötéseit vizsgálták a bíróságok, így azokból a perbeli tájékoztatás megfelelő voltára nem lehet következtetni. Ha pedig mégis arra a megállapításra kellene jutni, hogy azonos tényállás mellett jutott a Kúria a korábban más tanács által hozott jogi állásponttól eltérő megállapításra, ez esetben utal a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú öttagú tanácsban hozott határozatában kifejtettekre. A Kúria hivatkozott határozatban úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése nem jogkérdés eldöntését, hanem a tájékoztatás értelmezését igényli: azt, hogy az adott tájékoztatás a Kúria 6/2013. számú, illetve 2/2014. számú Polgári Jogegységi határozatában, illetve az EUB döntéseiben megfogalmazott követelményrendszer alapján tisztességesnek minősül-e. Ez pedig a határozatban foglalt szempontok mérlegelését jelenti, így a korlátozott precedens rendszer e körben nem érvényesül.
- [37] A korábban írtak szerint az érvénytelenség jogkövetkezményére, az elszámolás módjára kihat

Gfv. VII.30256/2020/9.

az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tisztességtelensége, ugyanakkor az eljáró bíróságok – eltérő jogi álláspontjuk miatt – a szerződés érvényességét kizárólag az általuk megállapított érvénytelenségi okra tekintettel határozták meg. A Kúria ezért a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (4) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet felülvizsgálati kérelemmel érintett részére is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot ebben a keretben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

- [38] Az új eljárásban – tekintettel arra, hogy a jelen határozatban kifejtettek szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességtelen volt – az elsőfokú bíróságnak ezt figyelembe véve kell elbírálnia a felperes szerződés érvénytelenségének jogkövetkezménye levonására irányuló kereseti kérelmét.

Záró rész

- [39] A Kúria az rPp. 275. § (5) bekezdése alapján a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét csak megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróság dönt. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) (5) és (6) bekezdése alapján – a kifejtett jogi képviseleti tevékenységgel arányban álló – mérsékelt összegben határozta meg, ami tartalmazza az áfát is. A felperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárás illeték összege a 5.287.287 forint pertárgyérték figyelembevételével 582.500 forint [az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdés].
- [40] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. március 23.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró